

Öğretmen Adaylarının Birleştirilmiş Sınıf Deneyimlerinin İncelenmesi

Fehmi DEMİR¹

Öz: Birleştirilmiş sınıflı öğretim, dünyadaki birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de yaygın olarak uygulanmaktadır. Ancak, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarla uygulama yapmaları ihmal edildiğinden mesleğe başladıklarında çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimde, birleştirilmiş sınıflarla uygulama yapmaları durumunda mesleki yaşantılarında daha az sorunla karşılaşmaları beklenmektedir. Bu doğrultuda, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarla uygulama yapmaları sağlanmıştır. Bu çalışmada, birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapan öğretmen adaylarının deneyimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Olgubilim çalışması olarak tasarlanan çalışma, 17 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, öz değerlendirme formları ve görüşmelerle elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, birleştirilmiş sınıflarda yapılan uygulama öğretmen adaylarında bilişsel, duyuşsal ve öz farkındalık ile davranış farkındalığı oluşturmaktadır. Uygulama, öğretmen adaylarının kendilerini, birleştirilmiş sınıfları ve çocukları tanımalarını sağlamakta ve onları birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapmak için hazırlamakta ve geliştirmektedir. Ayrıca, uygulama öğretmen adaylarını motive etmekte ve eksikliklerini gidermeye sevk etmektedir. Bu sonuçlara göre, öğretmen adaylarına lisans eğitiminde birleştirilmiş sınıflarla uygulama yapma deneyiminin yaşatılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Birleştirilmiş sınıf, birleştirilmiş sınıflarda uygulama, öğretmen adayları

Examination of Teacher Candidates' Experiences in the Combined Classroom

Abstract: Multigrade class education is widely practiced in Turkey as well as in many countries around the world. However, since the pre-service teachers' practice with multigrade classes is neglected they encounter various problems when they start their profession. It is expected that pre-service teachers would encounter fewer problems in their professional lives if they practiced with combined classes in pre-service education. Therefore, pre-service teachers were provided to practice with multigrade classes. In this study, the experiences of pre-service teachers who practice in multigrade classes were examined. This study, which was designed as phenomenology research, was carried out with 29 pre-service teachers. Data were obtained through self-evaluation forms and interviews. The data obtained were analyzed by using the content analysis method. Given the results of the research, practicing in multigrade classes creates cognitive, affective, self-awareness and behavioral awareness in pre-service teachers. Practicing not only enables pre-service teachers to get to know themselves, multigrade classrooms and children, but also prepares and improves them to teach in multigrade classrooms. In addition, practices both motivate them and lead them to eliminate their

Geliş tarihi/Received: 01.06.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 03.10.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, demirfehmi72@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4111-0700
Atıf/To cite: Demir, F. (2023). Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf deneyimlerinin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 960-984. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1308279>

deficiencies. According to these results, it can be stated that pre-service teachers should be given practical experience in combined classrooms in undergraduate education.

Keywords: Multigrade classes, application in multigrade classes, pre-service teacher

Giriş

Köye yönelik öğretim uygulamalarından birisi birleştirilmiş sınıflı öğretim yöntemidir (Binbaşıoğlu, 1999). Bu yöntem ekonomik, coğrafi, öğretmen ve derslik ihtiyacının yetersiz olması gibi sebeplerden dolayı özellikle öğrenci sayısının az olduğu bölgelerde okullaşmayı sağlamak amacıyla tercih edilmektedir (Karip, 2018; Yılmaz, 2019). Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaygın olarak kullanılan birleştirilmiş sınıflı öğretim (Cornish, 2006), Türkiye'nin de bütün illerinde uygulanmaktadır (Dursun, 2006; Yeşiltepe & Korucuk, 2020). 2021 yılı itibariyle her üç okuldan bir tanesi köylerde ve her 10 öğrenciden birisi de köy okullarında öğrenim görmektedir (Köy Okulları Değişim Ağı (KODA), 2021). Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) 2021-2022 eğitim öğretim yılı ile ilgili yayınlamış olduğu son verilere göre de 5297 köyde 259.513 öğrenci öğrenim görmektedir. (MEB, 2022a). Bunun yanında Millî Eğitim Bakanlığının aldığı son karara göre, öğrenci sayısına bakılmaksızın nüfusu az ve dağınık olan köy ve benzeri yerlerde ilkokulların açık tutulması veya açılması kararlaştırılmıştır (MEB, 2022b). Bu durum Türkiye'de var olan birleştirilmiş sınıf uygulamasının daha da yaygınlaşacağını ve bu okullarda daha fazla öğretmenin görev yapacağını göstermektedir.

Köylerde görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğu birleştirilmiş sınıflarda görev yapmaktadır (Demir, 2022). Birleştirilmiş sınıflı köy okullarında da genellikle mesleğe ilk defa atanan ve birleştirilmiş sınıf deneyimi olmayan öğretmenler görev yapmaktadır (Özdemir vd., 2020; Topal & Efendioğlu, 2021; Yıldırım & Amaç, 2020). Ancak, iki veya daha fazla sınıfın birlikte öğrenim gördüğü birleştirilmiş sınıflı öğretim, bağımsız sınıfların aksine karmaşık ve zorlukları olan bir uygulamadır (Mulryan-Kyne, 2004). Bu sınıflarda görev yapan öğretmenlerin görev, yetki ve sorumlulukları daha fazla olduğundan birleştirilmiş sınıf öğretmenleri müstakil sınıflarda çalışan öğretmenlere göre daha çok emek ve zaman harcamak zorunda kalmaktadırlar (Köksal, 2005). Bundan dolayı ilk atama ile birleştirilmiş sınıflara atanan öğretmenler uyum sıkıntısı yaşamakta (Gelebek vd., 2011; İspir & Akan, 2023), mesleki heyecan ve motivasyonları olumsuz etkilenmekte (Şahin, 2003) ve eğitim öğretim faaliyetlerini yürütürken sorunlar yaşamaktadırlar (Sidekli vd., 2015; Şahin vd., 2022). Bunun yanında genelde görev yaptıkları okullarda tek başlarına çalıştıklarından onlara rehberlik edecek deneyimli öğretmenler de bulunmamaktadır (Erbaş & Karakaş, 2021). Bu anlamda, öğretmenlerin birleştirilmiş sınıfla ilgili deneyimlerinin bulunmaması ve iş yüklerinin fazla olması önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır (Güneş & Şahin, 2021; Külekçi, 2013).

Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar, genel olarak hizmet öncesi eğitimde birleştirilmiş sınıfla ilgili yeterli uygulama deneyimi kazanmamalarından ve bu sınıflarda gözlem yapmamalarından kaynaklanmaktadır (Albayrak vd., 2018; Kılıç & Abay, 2009; Özdemir & Aydoğdu, 2023; Yılmaz Öztürk, 2023). Öğretmenlerin birleştirilmiş sınıflarda öğretim ile ilgili özel becerilere ihtiyaçları olmasına rağmen öğretmen eğitiminde bu yönde uygulamaların az olduğu görülmektedir (Hyry-Beihammer & Hascher, 2015). Diğer yandan, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapmak için bilgi ve becerilerinin yeterli olmadığı ve bu sınıflarda çalışmak için kendilerini yeterli görmedikleri belirtilmektedir (Kazu & Aslan, 2016;

Keser Özmentar & Civelek, 2017; Taşdemir, 2014). Dolayısıyla sınıf öğretmeni adaylarının mesleğe atanmadan önce birleştirilmiş sınıflı okullarda uygulama yaparak yetişmesi önem kazanmaktadır (Gürel vd., 2014; İzci vd., 2010; Palavan & Göçer, 2017; Sidekli vd., 2015; Yener & Atalay, 2018).

Birleştirilmiş sınıflı öğretimin kendine özgü özellikleri bulunmaktadır. Öğretim şekli itibariyle birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin bağımsız sınıf okutan öğretmenlerden farklı niteliklere sahip olması gerekmektedir (Topal & Efendioğlu, 2021). Sınıf öğretmenliği lisans programı incelendiğinde programda, birleştirilmiş sınıflarda öğretim ile ilgili doğrudan olmasa bile iki saatlik seçmeli bir dersin yer aldığı görülmektedir (Yükseköğretim Kurumu (YÖK), 2018). Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarla ilgili bilgi ve becerileri bu ders aracılığıyla kazanması beklenmektedir (Aslan, 2021; Engin, 2018). Ancak her ne kadar öğretmen adayları lisans eğitiminde birleştirilmiş sınıflarla ilgili iki saatlik teorik bir ders alıyorsa da bu eğitim, ihtiyacı karşılamada yetersiz kalmaktadır (Atalay & Yener, 2019; Özdemir vd., 2020). Araştırmalar da sınıf öğretmenliği lisans programında birleştirilmiş sınıflarda öğretim uygulamasına daha fazla yer verilmesi (Erbaş & Karakaş, 2021; Sağ & Sezer, 2012), öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflı köy okullarına geziler düzenlemesi ve birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmaları gerektiği üzerinde durulmaktadır (Karakuş, 2016). Söz konusu uygulamalarla beraber öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflı öğretimde daha yeterli duruma gelmesi ve birleştirilmiş sınıflı köy okullarında daha az zorlanması beklenmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi öğretmenlerin birleştirilmiş sınıflarda karşılaştıkları sorunların önemli bir kısmının hizmet öncesi eğitimde, bu yaklaşımla ilgili bilgi ve özellikle de deneyim eksikliğinden kaynaklandığı vurgulanmaktadır. Söz konusu ihtiyacı karşılamaya yönelik öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretim ile ilgili bir eğitim almasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu doğrultuda öğretmen adaylarına, birleştirilmiş sınıflarda öğretim ile ilgili bilgilendirme, bu sınıflarda gözlem ve bu sınıflarda uygulama yapmalarını sağlayan bir eğitim verilmiştir. İlgili alanyazın incelendiğinde öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıfları ziyaret etmelerinin ve kısa süreli de olsa uygulama yapmalarının sağlandığı görülmektedir. Yapılan ziyaretlerin etkisi (Albayrak vd., 2018) incelenmekle beraber birleştirilmiş sınıflardaki uygulamaların öğretmen adaylarında nasıl bir değişim sağladığı ve bundan nasıl etkilendiklerinin araştırılmadığı belirlenmiştir. Bu açıdan uygulamayı da kapsayan bir eğitimin ihtiyacı karşılayıp karşılamadığı, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretim ve birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapma ile ilgili görüşlerinin nasıl şekillendiği araştırmaya değer bulunmuştur. Araştırma sonuçlarının yürütülen eğitimin değerlendirilmesine, hizmet öncesi öğretmen eğitimine ve birleştirilmiş sınıflarda öğretim ile ilgili çalışma yapacak araştırmacılara katkıda bulunması açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Bu anlamda araştırmanın önemli bir ihtiyacı karşılayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapan öğretmen adaylarının deneyimlerinin incelenmesidir. Bu amaç kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapan öğretmen adayları, birleştirilmiş sınıflarda öğretimi nasıl değerlendirmektedir?
2. Öğretmen adayları birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmayı nasıl değerlendirmektedir?
3. Öğretmen adayları birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmaktan nasıl etkilenmektedir?
4. Birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapan öğretmen adaylarına göre birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar nelerdir?

5. Birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapan öğretmen adaylarına göre birleştirilmiş sınıf öğretmenleri karşılaştıkları sorunları nasıl çözmektedir?

Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim çalışması deseni ile gerçekleştirilmiştir. Olgular olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar olarak ortaya çıkabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Öğretmen adayları birleştirilmiş sınıflarla uygulama yaparak yeni bir deneyim elde etmişlerdir. Çalışmada olgu olarak öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarla yaşadıkları bu deneyim ele alınmıştır. Creswell'e (2007) göre olgubilim çalışmasında olgular doğal ortamlarında incelenerek insanların onlara yükledikleri anlamlar anlamlandırmaya ve yorumlanmaya çalışılmaktadır. Bu çerçevede, çalışmada, dört farklı köydeki altı birleştirilmiş sınıfta uygulama yapan öğretmen adaylarının deneyimleri incelenerek birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmayı nasıl anlamlandırdıkları ve yorumladıkları ortaya konulmuştur. Bu çalışma için Siirt üniversitesi etik kurulundan 02.06.2022 tarih ve 402 sayılı numarası ile etik kurulu izni alınmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, 17 sınıf öğretmeni adayından oluşmaktadır. Adaylar, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki bir üniversitenin sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve ilkokullarda alternatif eğitim uygulamalar dersini alan öğretmen adayları arasında seçilmiştir. Derse ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıftan toplam 29 öğretmen adayını katılmıştır. Uygulamalar tamamlandıktan sonra öğretmen adaylarına araştırma ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve araştırmaya katılmaları teklif edilmiştir. Bütün öğretmen adaylarının araştırmaya katılmada istekli olması üzerine dersi alan öğretmen adayları arasından ölçüt örnekleme tekniğine göre çalışma grubu belirlenmiştir. Ölçütler, üç atölye uygulamasına katılmış ve uygulamaların en az birini yürütücü olarak işlemiş olmak olarak belirlenmiştir. Ayrıca, örneklemin kapsayıcı olması ve adaylarının deneyimlerini daha detaylı bir şekilde ortaya koymasına için dört köydeki birleştirilmiş sınıfların her birinde uygulama yapan öğretmen adaylarından en az iki kişinin çalışma grubuna dâhil edilmesine özen gösterilmiştir. Böylece birleştirilmiş sınıflara ilişkin kapsamlı ve detaylı bir değerlendirme ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Adaylar, dört beş kişilik gruplar halinde dört farklı köylerdeki altı birleştirilmiş sınıfta atölye çalışmaları gerçekleştirmişlerdir. Atölyelerin her biri, haftada bir gün ve günlük iki ders saati sürmüştür. Bununla beraber öğretmen adayları, ders öncesi ve ders sonrasında da köyde bir süre zaman geçirilmiştir. Adayların her biri, atölye uygulamalarında yürütücü ve gözlemci olarak görev almışlardır. Yürütücüler dersi planlayıp işlerken gözlemciler işlenen dersi izleyerek yürütücülere işledikleri ders ile ilgili geri bildirimde bulunmuşlardır. İlk atölyede üç sınıf düzeyinde beş kazanımı kapsayan hayat bilgisi dersi ile dördüncü sınıf düzeyinde iki kazanımı kapsayan sosyal bilgiler dersleri işlenmiştir. İkinci atölyede her bir sınıf düzeyindeki dört kazanımı kapsayan Türkçe ile ikinci sınıf düzeyinde bir kazanımı kapsayan hayat bilgisi dersleri işlenmiştir. Son atölyede ise kazanım sayısı her grupta değişmekle beraber hayat bilgisi veya sosyal bilgiler dersi ile Türkçe dersleri işlenmiştir. Dersler ödevli ve öğretmenli olarak işlenmesinden ziyade birbiriyle ilişkilendirilerek iki dersi de kapsayacak etkinlikler şeklinde bütün sınıf düzeyindeki öğrencilerle beraber işlenmiştir. Çalışmada öğretmen adaylarıyla ilgili bilgiler verilirken ve doğrudan alıntılarda isimleri kısaltılarak "K" harfi ile gösterilmiştir. Örneğin K1, birinci öğretmen adayını ifade etmektedir. Uygulamanın yapıldığı köy isimlerinin gizli kalması için de köylere Akköy,

Alköy, Asköy ve Aşkøy şeklinde yeni isimler verilmiştir. Çalışma grubundaki öğretmen adaylarına ilişkin veriler Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1

Öğretmen Adaylarına İlişkin Veriler

Öğretmen Adayı	Cinsiyet	Sınıfı	Uygulama Köyü	Uygulama Sınıfı
K1	Kadın	3	Aşkøy	3-4. Sınıf
K2	Kadın	2	Akkøy	1-4. Sınıf
K3	Kadın	2	Askøy	1-2. Sınıf
K4	Kadın	4	Askøy	3-4. Sınıf
K5	Erkek	3	Alköy	2-3. Sınıf
K6	Kadın	3	Alköy	2-3. Sınıf
K7	Kadın	4	Aşkøy	1-2. Sınıf
K8	Kadın	2	Aşkøy	1-2. Sınıf
K9	Kadın	3	Aşkøy	3-4. Sınıf
K10	Kadın	3	Aşkøy	3-4. Sınıf
K11	Kadın	4	Askøy	3-4. Sınıf
K12	Erkek	3	Aşkøy	1-2. Sınıf
K13	Erkek	3	Aşkøy	1-2. Sınıf
K14	Erkek	3	Alköy	2-3. Sınıf
K15	Kadın	2	Askøy	1-2. Sınıf
K16	Erkek	4	Akkøy	1-4. Sınıf
K17	Kadın	2	Akkøy	1-4. Sınıf

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, görüşmeler ve doküman aracılığıyla elde edilmiştir. Birden fazla veri toplama yöntemiyle zengin ve birbirini teyit edebilecek veri çeşitliliğine ulaşılmaya çalışılır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Görüşmeler için araştırmacı tarafından giriş bölümündeki literatür taramasından sonra yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Araştırmanın amacı ve alt amacı kapsamında geliştirilen görüşme sorularıyla ilgili üç uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan biri eğitim programları ve öğretim anabilim dalında doçent biri de doktor öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Üçüncü uzman ise sınıf eğitimi anabilim dalında doktor öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilen görüşme formunda beş ve bu sorularla bağlantılı 18 sonda soruya yer verilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorular aşağıda sunulmuştur:

1. Birleştirilmiş sınıflarda öğretimi nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. Birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmayı nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Birleştirilmiş sınıflarla uygulama yapmanın size nasıl bir etkisi oldu?
4. Birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapmak ile ilgili neler öğrendiniz?
5. Birleştirilmiş sınıf öğrencileri ile ilgili neler öğrendiniz?

İkinci veri toplama aracı olarak doküman kullanılmıştır. Kullanılan doküman, öz değerlendirme formudur. Öz değerlendirme formları KODA Derneği tarafından Köye İlk Adım Programı (KİAP) için hazırlanmıştır. Formda 12’si kapalı uçlu dördü de açık uçlu olmak üzere

toplam 16 soruya yer verilmiştir. Öğretmen adayları öz değerlendirme formlarını her hafta uygulamadan sonra doldurmuşlardır. Araştırmada öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar incelenmiştir. Açık uçlu sorulara ilişkin geçerlik çalışması KODA tarafından yapılmıştır. Açık uçlu sorularda, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik, birleştirilmiş sınıf öğrencileri, birleştirilmiş sınıflarda öğretim ve kendileri ile ilgili neler öğrendiklerini yazmaları istenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri görüşmeler ve öz değerlendirme formları aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmeler, uygulamanın tamamlanmasından bir hafta sonra sorumlu öğretim elemanın üniversitedeki ofisinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarından izin alınarak yapılan görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Kayıtlar daha sonra yazıya geçirilerek öğretmen adaylarına gönderilmiştir. Öğretmen adaylarından görüşme kayıtlarını okuyup kontrol etmeleri istenmiştir. Kontrol ederken ekleme, çıkarma, düzeltme ve değişiklik yapabilecekleri belirtilmiştir. Gelen dönütlere göre görüşme kayıtlarına son şekil verilmiştir.

İkinci veri toplama aracı olan öz değerlendirme formları incelenmiştir. Her hafta uygulamadan sonra öz değerlendirme formlarının linki dijital ortamda öğretmen adaylarına gönderilmiştir. Öğretmen adaylarından o haftaki deneyimleri çerçevesinde öz değerlendirme formlarını doldurmaları istenmiştir. Uygulamadan sonra görüşülen öğrencilerin öz değerlendirme formları bir araya getirilmiştir. Verilerin analizi görüşmelerden ve öz değerlendirme formlarından elde edilen verilere göre yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşmeler ve öz değerlendirme formları aracılığıyla öğretmen adaylarından elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmektir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Böylece görüşmelerden ve öz değerlendirme formlarından elde edilen veriler önce kavramsallaştırılmıştır. Toplanan veriler incelenerek görüşlerin ne anlam ifade ettiği çıkarılan kavramlara göre kodlanmıştır. Ortaya çıkan anlamlı bütünlere isimlendirilmiştir. Daha sonra ortaya çıkan isimlere göre, veriler mantıksal bir biçimde düzenlenmiştir. Son olarak da mantıksal veri setlerini açıklayan temalar tespit edilmiştir. Böylece öğretmen adaylarından toplanan verilerin içindeki gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliliğini sağlamak amacıyla bazı önlemlere başvurulmuştur. İç geçerliği sağlamak için farklı veri toplama araçları kullanılmıştır. Verilerin analizinde, alan sınıf eğitimi olan bir meslektaşın da görüşüne başvurulmuştur. Rastgele seçilen verilerin %50'si iki araştırmacı tarafında analiz edilmiştir. Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen güvenirlilik formülüne (Güvenirlilik = Görüş Birliği/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) göre araştırmacılar arasındaki uyum oranı %93,1 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca görüşme verileri katılımcılara teyit ettirilmiştir. Araştırmacının araştırma sonuçlarına ilişkin görüş ve düşünceleri belirtilmiştir. Araştırmacının araştırma sonuçlarına ilişkin görüş ve beklentisi uygulamanın öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretimi daha iyi tanımlarını, bu öğretime yönelik gerçekçi bilgiler kazanmalarına katkıda bulunacağı ve birleştirilmiş sınıflarla çalışmak için olumlu izlenim kazanacakları yönündedir. Dış geçerlik için zengin betimlemeler yapılmış, durumun tipik özellikleri doğrudan alıntılarla sunulmuştur.

Dış güvenilirlik kapsamında öncelikle araştırmacının araştırma sürecindeki konumu açıklanmıştır. Araştırmacı uygulama sürecinde her hafta öğretmen adayları ile beraber uygulama kapsamındaki bir köyü ziyaret etmiştir. Öz değerlendirme formlarının doldurulması sürecinde ise herhangi bir şekilde sürece dâhil olmamıştır. Görüşmeleri ise kendisi yapmıştır. İkinci önlem olarak çalışma grubu ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Üçüncü önlem olarak da verilerin analizinde izlenen kavramsal çerçeve tanımlanmıştır. Son olarak da veri toplama ve veri analizi yöntemleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır. İç geçerliği sağlamaya yönelik olarak toplanan veriler betimsel bir yaklaşımla doğrudan sunulmuştur. Bulgular sunulurken yorumlara ve açıklamalara yer verilmemiştir. Ayrıca araştırma bulgularının tespitinde ve sonuçlarının teyidinde bir alan uzmanı sürece dâhil edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapan öğretmen adaylarının deneyimlerine ilişkin elde edilen bulgular, araştırmanın alt amaçlarına göre aşağıda sunulmuştur.

Öğretmen Adaylarının Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretime İlişkin Değerlendirmeleri

Birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapan öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretimi nasıl değerlendirdiklerine ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Birleştirilmiş Sınıf Değerlendirmeleri

Tema	Alt Tema	Görüş (Kod)
Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim	Avantajlar	Akran öğretimi (K2,11,17), Bire bir ilgilenme (K10,14,15,17), Doğa ile iç içe olma (K4,13,17), Etkinlik yapmak kolay (K15), İstenmeyen davranışlar az (K2,5,7), Öğrenci sayısı az (K1,2,3,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17), Öğrencinin bağımsız çalışması (K7), Sıcak ve güvenilir ortam (K6,7,8), Yardımlaşma (K2,7,11,17)
	Dezavantajlar	Birleştirilmiş sınıflarda öğretim zor (K1,2,4,5,7,9,12,13,14,16), Ders materyalleri eksik (K7,17), Farklı yaş ve seviye (K2,3,6,7,8,12,17), Kısıtlı İmkanlar (K9,12,13,17), Köyde öğretmenlik zor (K3,4,12,13,17), Türkçe bilmeyen öğrenciler (K3,11) Öğretmenin iş yükü (K5,6,7,14,16), Sınıf yönetimi (K7,9,10,13), Veli ilgisizliği (K7,9,10),
	Öneriler	Lisans eğitimi pratik ve teorik olmalı (K7), Okul-aile iş birliği geliştirilmeli (K5,9,12,13), Öğretim çok iyi planlanmalı (K3,5,7,8,9,10,11), Öğretmen kendini geliştirmeli (K4,7), Yaratıcı ve eğlenceli etkinlikler hazırlanmalı (K3)

Tablo 1’de görüldüğü gibi, birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapan öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin değerlendirmeleri üç temada toplanmaktadır. Bu temaların birleştirilmiş sınıflarda öğretimin avantajları, dezavantajları ile birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin öneriler olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adayları, avantajlar temasında birleştirilmiş sınıflarda öğrenci sayısının az olduğunu, bundan dolayı öğrenciler arasında sıcak ve güvenilir bir ortam oluştuğunu, istenmeyen davranışların düşük ve öğrencilerle birebir ilgilenme olanağı bulunduğunu vurgulamışlardır. Öğrenci sayısının az olmasının ayrıca etkinliklerin yapılmasını da

kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Bir diğer avantaj da hem hızlı öğrenen öğrencilerin hem de üst sınıftaki öğrencilerin arkadaşlarına veya alt sınıftaki öğrencilere yardımcı olması olarak dile getirilmiştir. Birleştirilmiş sınıflı köy okullarının doğa ile iç içe olmasının da önemli bir avantaj olduğu vurgulanmıştır. Konu ile ilgili örnek öğretmen adayı değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur:

“Birleştirilmiş sınıfların mevcudu daha az olduğundan etkinlikleri yapmak öğretmenler açısından daha kolay. Öğrencilerin de birbirleriyle iletişimi ve etkileşimi iyi.” (K4), “Kırsal eğitimde oyun ve etkinlik için daha fazla alan mevcut, o yüzden çocukları okula bağlama konusunda daha avantajlı olduğunu söyleyebiliriz.” (K13), “Köy okulunda sınıf mevcudu azdır. Bu bakımdan farklı seviyelerde öğrencilerin olması o kadar da sorun teşkil etmiyor, her biriyle ilgilenebilecek kadar vakit oluyor.” (K15), “Öğretmen, her öğrenci ile sınıf mevcudu az olduğu için birebir ilgilenebiliyor.” (K17)

Birleştirilmiş sınıflarda öğretimin dezavantajları temasında öğretmen adayları, öğrencilerin farklı yaş ve seviyelerde olduklarını, farklı hızda anladıklarını ve bunun sınıf yönetimini zorlaştırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca köy imkânlarının kısıtlı olduğunu, gerek okulun gerekse öğrencinin yeterli ders araç-gereçlerinin olmadığını ve velilerin de eğitime ilgisiz olduklarını vurgulayarak birden fazla sınıfla öğretimin zor olduğunu dile getirmişlerdir. Öğretmenin yeterli deneyiminin olmaması ve iş yükünün fazla olması durumunda da birleştirilmiş sınıflı köy okullarında çalışmanın güç olduğunu vurgulamışlardır. Öğretmen adayları, ayrıca Türkçe bilmeyen öğrenciler olduğunu ve bunun da bir dezavantaj olduğunu belirtmişlerdir. Konu ile ilgili örnek öğretmen adayı değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur:

“Farklı seviyedeki öğrenciler ile etkinliği bir arada yürütmek onların seviyelerine uygun hareket etmek gerekir. Bu açıdan birleştirilmiş sınıflarda eğitim zor.” (K2), “...Birleştirilmiş sınıflarda farklı yaş grubu, gelişim, seviye ve hazırbulunuşluktaki çocukların bir arada olması öğretmenleri zorluyor. Öğretmenin idari ve yönetsel iş yükü fazladır. Veliler eğitime önem vermiyorlar. Hem öğretmen hem de öğrencinin faydalanabileceği kaynaklar-materyaller azdır.” (K7), “Birleştirilmiş sınıflarda öğretmene düşen yükün çok fazla olduğunu öğrendim.” (K16), “Birleştirilmiş sınıfta eğitim gören öğrencilerin seviyeleri daha düşüktü. Dördüncü sınıf olup henüz kelimeleri birleşik yazan öğrenciler vardı. Şartların kötü olması, materyal eksikliği bu durumu zorlaştırıyordu.” (K17)

Birleştirilmiş sınıflarda eğitime ilişkin öneriler temasında öğretmen adayları, hizmet öncesi eğitimde birleştirilmiş sınıflara yönelik eğitimin kuram ve uygulamayı kapsamaması ve öğretmenin kendini sürekli geliştirmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır. Öğretim sürecinde planlamanın önemli olduğunu vurgulayarak öğretimin bütün öğrencileri kapsayacak şekilde çok iyi planlanması ve öğretmenin yaratıcı-eglençeli etkinlikler tasarlaması gerektiğini dile getirmişlerdir. Eğitimde velinin katkısını vurgulayarak öğretmen-veli iş birliğinin geliştirilmesi ve öğretmenin bu süreçte sabırlı olmasının gerekliliği üzerinde durmuşlardır. Konu ile ilgili örnek öğretmen adayı değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur:

“Öğrencilere seviyelerine uygun davranılırsa, ödevli ve öğretmenli grupların planı doğru bir şekilde yapılırsa herhangi bir sorun çıkmayacağını öğrendim.” (K3), “Birleştirilmiş sınıflarda eğitim vermek oldukça zor. Bu yüzden çok iyi bir planlama gerekiyor. Aileleri de olabildiğince işin içine katmak lazım: Yoksa ailelerin faydadan çok zararları oluyor.” (K5), “Velilerin, öğrencilerin eğitimlerine ilgisiz olduğunu düşünüyorum. Okul aile iş birliği olsaydı öğrenciler şu kadar rahat olamazdı.” (K9), “Birleştirilmiş sınıfta öğretimin mutlaka planlı yapılması ve öğretmenin çok özverili olması gerektiğini öğrendim.” (K10)

Öğretmen Adaylarının Birleştirilmiş Sınıflarda Uygulama Yapmaya İlişkin Değerlendirmeleri

Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflı okullarda uygulama yapmaya ilişkin değerlendirmeleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Öğretmen Adaylarının Birleştirilmiş Sınıflarda Uygulama Yapmaya İlişkin Değerlendirmeleri

Tema	Alt Tema	Görüş (Kod)
Tanıma	Kendini tanıma	Kendi çocukluğundaki olanaklar (K1,3,17), Duygusalılık (K1,10), Farklı durumlara uyum sağlayabilme (K4), Geliştirilmesi gereken yönler (K2,5,9,10), Kendini fark etme (K1,7), Olumlu yönler (K2,5), Öğrencileri sevdiğini anlama (K1,6,7,15), Öğretebilme yeteneği (K1), Sabırlı olma (K5,14), Sınırlı olma (K8)
	Birleştirilmiş Sınıfı tanıma	Birleştirilmiş sınıf ortamı (K5,7,9,10,11,15,17), Köyü ve köy şartlarını öğrenme (K12,13)
	Öğrencileri tanıma	Çocukları tanıma (K2,4,5,14), Düşünme biçimleri (K11,13,14), İletişimleri (K11,13,16), Yaşam şartlarını görme (K1,3,11,17),
Öğretmenliğe hazırlama	Farkındalık kazanma	Bakış açısını değiştirme (K2,3), Birleştirilmiş sınıflarda öğretimin zor olduğunu anlama (K3,6,9,10,11,16), Öğretmenin önemi (K1,3,11,13,15,16,17), Ön yargısını yıkma (K2,17), Özel bir mesleği seçtiğini fark etme (K3), Planlamanın önemini anlama (K8,11,14), Sevmek ve sabırlı olmak gerektiğini anlama (K6,14), Sorun çözme gerekliliği (K4)
	Yetişme	Etkinlikleri nasıl düzenleyeceğini öğrenme (K2), Farklı yöntem tekniklerin etkisini görme (K11), Nasıl eğitim vereceğini öğrenme (K8,16,17), Olaylara olumlu yaklaşmayı öğrenme (K6), Öğretmenliğe daha hazır olma (K2,6,7,9,13,17), Öğretmenlik yapmaya hazır olma (K1,3,4,5,12,15,16)
	Gelişme	Bireysel farklılıkları dikkate alma (K4,12), Çocukların düzeyine inebilme (K7,8), Çocuklarla iletişim (K2,8,15), Deneyim kazanma (K5,9,10,11,12,15,16,17), Sınıf yönetimi (K2,5,12,17), Uzmanlaşma (K4), Zaman yönetimi (K16), Zorluklarla başa çıkma (K12)
Harekete geçirme	Güdüleme	Kendine güvenmeye başlama (K2,4,5,11,15,17), Okulu geliştireceğine inanma (K13, 17), Öğretmen olmak isteme (K1,3,4,6,7,13,14,15,16,17), Öğretmenliği seçtiğine sevinme (K2,6), Öğretmenliği sevmeye başlama (K8,16), Özgüvenin artması (K2,12)
	Kariyer gelişimi	Alan bilgisini artırma (K3,5,9,14,16), Alternatif etkinlikler hazırlama (K6,14,16), Daha fazla uygulama yapma (K1,4,16), Diğer görevleri öğrenme (K15), Planlamayı geliştirme (K8,13,14), Seviyeye uygun ders işleme (K15), Sınıf yönetimi (K8,9,10,15,16), Sürekli öğrenme (K4)

Tablo 3’te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmaya ilişkin değerlendirmelerinin üç temada toplandığı belirlenmiştir. Bu temalar tanıma, öğretmenliğe hazırlama ve harekete geçirme olarak isimlendirilmiştir. Temaların her birinin altında ayrıca alt temalar saptanmıştır. Tanıma temasındaki alt temalar kendini tanıma, birleştirilmiş sınıfı tanıma ve öğrencileri tanıma olarak belirlenmiştir. Kendini tanıma alt temasında öğretmen adayları, uygulamalarla beraber olumlu niteliklerinin farkına vardıklarını, öğretmenlik becerisine sahip

olduklarını ve öğrencileri sevdiklerini anladıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca kendi duygularının farkına vardıklarını, kendilerinde sabırlılık ve sinirlilik gibi özellikler fark ettiklerini vurgulamışlardır. Köy ortamını görmekle sahip oldukları imkânlarını anladıklarını da dile getirmişlerdir. Bunun yanında uygulamanın daha iyi bir öğretmen olmak için hangi konularda kendilerini geliştirmeleri gerektiğini de gösterdiğini ifade etmişlerdir. Birleştirilmiş sınıfları tanıma alt temasında köyü, köy şartlarını ve birleştirilmiş sınıflı öğrencilerin kaldıkları sınıf ortamını öğrendiklerini belirtmişlerdir. Çocukları tanıma temasında da çocukların yaşam şartlarını, nasıl iletişim kurduklarını ve düşündüklerini gördüklerini belirterek çocukları daha iyi tanıdıkları vurgulamışlardır. Örnek öğretmen adayları görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

“Uygulama yapmanın bana kişisel olarak çok faydası oldu. Biraz kendimin farkına vardım. Çok duygusal olduğumu fark ettim. Her ne olursa olsun hiçbir şeyin sevgimin önüne geçmeyeceğini fark ettim. Öğretebilme yeteneğimin olduğunu gördüm. Yanlış anlaşıldığımı düşünüyordum. Ama anlattıklarımın anlaşıldığını gördüm.” (K1), “Kişisel olarak bu programın bana en büyük katkısı kendimi fark etmemi sağlaması oldu. Çocuklarla çocuk gibi olabileceğimi fark ettim. Bu kadar coşkulu olduğumu bilmiyordum.” (K7) – Kendini tanıma

“Birleştirilmiş sınıfları gidip yerinde görmek, çocukları tanımak, ortamı hissetmek, çocuklarla başa çıkabilmek iyi bir deneyim oldu.” (K5), “Birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmak çok faydalıydı. Köye gidip birleştirilmiş sınıfları yerinde görerek ne tür zorlukları olduğunu ve öğretmen deneyimlerini canlı olarak dinlemek bana mesleğimle alakalı köy öğretmenliğini daha nesnel bir şekilde düşünmemi sağladı.” (K17) – Birleştirilmiş sınıfları tanıma

“Uygulamalar öğrenci profilini görmemi sağladı. Çok farklı öğrencilerin olduğunu gördüm. Farklı durumların olduğunu ve karşılaştığım durumlara adapte olmakta yetenekli olduğumu fark etmemi sağladı.” (K4), “Kişisel olarak, köy ortamının farkına vardım. Köydeki çocukların nasıl düşündüğünü, hareket ettiklerini, iletişimlerinin nasıl olduğunu görmüş oldum.” (K13) – Çocukları tanıma

Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmaya ilişkin değerlendirmelerine göre öğretmenliğe hazırlama temasında üç alt tema belirlenmiştir. Bu temadaki görüşlerin farkındalık kazanma, yetiştirme ve gelişme alt temaları altında toplandığı tespit edilmiştir. Farkındalık kazanma alt temasında öğretmen adayları, birleştirilmiş sınıflarda öğretimin zor olduğunu anladıklarını ancak uygulamanın bakış açılarını değiştirdiğini ve ön yargılarını giderdiğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlik mesleğinin kendine has özellikleri olan özel bir meslek ve öğrencinin hayatındaki öğretmenin yerinin çok önemli olduğunu anladıkları vurgulamışlardır. Bunun yanında birleştirilmiş sınıflarla öğretimde planlamanın önemli olduğunu, öğretmenin de sorunları çözmesi, öğrencileri sevmesi ve sabırlı olması gerektiğinin farkına vardıklarını belirtmişlerdir. Yetiştirme alt temasında da öğretmen adayları birleştirilmiş sınıflarda öğretimi nasıl vereceklerini, etkinlikleri nasıl düzenleyeceklerini ve farklı yöntem-tekniklerin etkisini öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Uygulamanın onlara, olumsuz durumlara pozitif bakmayı sağladığını ve onları öğretmenlik yapmaya hazırladığını vurgulamışlardır. Geliştirme alt temasında ise öğrencilerle iletişim kurmayı, onların seviyesine inmeyi ve öğrenciler arasındaki farklılıkları dikkate almayı öğrendiklerini belirtmişlerdir. Keza, zorluklarla başa çıkmayı, sınıfı ve öğretime ayrılan zamanı iyi bir şekilde yönetmeyi de kazandıklarını dile getirmişlerdir. Böylece uygulama sürecinin onlara deneyim kazandırdığını ve uzmanlaştırdığını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının örnek görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur:

“Bugüne kadar ne kadar çok imkânım olduğunun hiç farkında olmadığını fark ettim... Birleştirilmiş sınıfta öğretim çok zor ama o zorluk insana çok iyi bir tecrübe kazandırıyor. Öğretmen, bağımsız bir sınıfta bu tecrübeyi kazanamaz. Birleştirilmiş sınıfta öğretmen olarak beyninizi ikiye ayırıyorsunuz. Beynin bir yarısı bir sınıf için bir şeyler üretmeye çalışırken diğer yarısı diğerleri için bir şeyler üretmeye çalışıyor.” (K3), “Öğretmenin sabrı, çabası ve veli ile iletişim, eğitime bakış açısının çok önemli olduğunu görmüş oldum.” (K11) – Farkındalık kazanma

“Bu uygulamanın öğretmenliği nasıl yapabileceğim, öğrencilerle nasıl iletişim kurabileceğim konusunda bana katkısı oldu... Planlamanın öğretmenlikte çok önemli olduğunu anladım.” (K8), “Zamanı nasıl yönetmek gerektiğini anladım. Birleştirilmiş sınıflarla öğretimin aslında çok zevkli bir şekilde yapılabileceğini gördüm. Hem birinci hem de dördüncü sınıf öğrencisinin beraber çalışabileceklerini fark ettim. Bu açıdan uygulama güzel bir deneyim oldu.” (K16) – Yetişme

“Birleştirilmiş sınıfları gidip yerinde görmek, çocukları tanımak, ortamı hissetmek, çocuklarla başa çıkabilmek iyi bir deneyim oldu. Öğrencilere karşı sabırlı olma, sınıfa-konuya hâkim olma anlamında çok iyi düzeyde tecrübe kazandırdı. İlk hafta biraz heyecan vardı. Ama sonraki haftalarda kendi sınıfımmış gibi hâkimiyet kurdum.” (K5), “Birleştirilmiş sınıf öğrencileri ile bireysel farklılıkları dikkate almayı öğrendim. Biraz daha sınıf yönetimi becerisi kazandım. Şu an sınıf öğretmenliği için hazır hissediyorum diyebilirim.” (K12) – Gelişme

Harekete geçme temasında da öğretmen adaylarının güdüleme ve kariyer gelişimi alt temaları üzerinde durdukları belirlenmiştir. Güdüleme alt temasında adaylar, birleştirilmiş sınıflardaki uygulamalarla beraber kendilerine güvenmeye başladıklarını, kendilerine olan güvenin daha da arttığını ve birleştirilmiş sınıflara atanmaları durumunda okulu çok iyi bir şekilde geliştireceklerine inandıklarını vurgulamışlardır. Bu süreçle beraber öğretmenliği sevmeye başladıklarını ve öğretmenlik mesleğini seçtikleri için mutlu olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu heyecanlarını belirterek bir an önce öğretmen olmak istediklerini belirtmişlerdir. Kariyer gelişimi alt temasında ise sınıf öğretmenliği ile ilgili bilgi eksikliği üzerinde durarak alan bilgilerini artırmaları, daha iyi bir öğretim için alternatif etkinlikler hazırlamaları ve kendilerini geliştirmeleri gerektiği üzerinde durmuşlardır. Bu kapsamda daha fazla uygulama yapmaya, planlama ve sınıf yönetimi becerilerine ihtiyaçları olduğunu vurgulamışlardır. Ek olarak, seviyeye uygun ders işlenmeleri ve hayat boyu öğrenmeleri gerektiğini ifade ederek birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin diğer görevlerini de öğrenmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Örnek öğretmen adayı görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

“Kendime güvenmeye başladım. Uygulamalardan sonra o kadar mutlu oluyorum ki öğrencilerden o kadar güzel dönütler alıyorum ki iyi ki öğretmen olmayı seçtim diyorum. Birleştirilmiş sınıf da olsa öğretmenliği iyi yapacağıma inanıyorum. Hatta çok güzel yaparım.” (K2), “Bu uygulama ile öğretmenliğe daha hazır hale geldiğimi düşünüyorum. Mesleki açıdan motive oldum. Bir an önce mesleğime başlamak istiyorum.” (K6) – Güdüleme

“Bu uygulama beni biraz mesleğe hazırladı. Ama şu an için kendimi tam olarak hazır hissetmiyorum. Biraz daha uygulama yapmam gerekir. Başka yerlerde ve farklı öğrencilerle de çalışmam gerekir” (K1), “Biraz olsun ortamı gördüm. Birleştirilmiş sınıfa atanırsam ne yapacağıma ve nasıl bir ortamla karşılaşacağıma dair izlenimim oluştu. Aklımda “Bu mesleği nasıl yapacağım? Bu çocuklara nasıl faydalı olacağım?” soruları oluşmaya başladı. Ayrıca bu uygulama eksiklerimi görmemi sağladı. Özellikle sınıfı yönetme ile ilgili kendimi geliştirmem gerektiğini anladım.” (K10) – Kariyer Gelişimi

Birleştirilmiş Sınıflarda Uygulama Yapmanın Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri

Birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmanın öğretmen adaylarını nasıl etkilediğine ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur:

Tablo 4

Uygulamanın Öğretmen Adaylarına Etkisi

Tema	Alt Tema	Kod (Görüşler)
Farkındalık	Bilişsel Farkındalık	Bilgi artışı (K3,7,11,12), Kendini geliştirme gerekliliği (K3,7,8,9,12,13,15,16)
	Duyuşsal Farkındalık	Çocukları sevme (K5,6,7,14,17), Korkularını yenme (K3,4,8), Köyü sevme (K5), Mesleği sevmeye başlama (K9), Öğretmenliği seçtiğine mutlu olma (K3,8), Sinirlenme (K9)
	Öz Farkındalık	Kendine güvenme (K8,11,12,14,17), Hazır olduğundan emin olmama (K1,10,13), Liderlik yeteneği (K4), Sabırlı olma (K1,3,5,6,13,14), Öğretmenliğe hazır olma (K3,6,7,12,17), Uyumlu olduğunu anlama (K4,12), Yetersizlik (K10,16),
	Davranış Farkındalığı	Çocukların düzeyine inme (K3,7,11), Öğrencilerle iyi iletişim kurabilme (K2,3,7,8,11,17), Sınıfa hâkim olma (K2,3), Zorluklarla baş etme (K5)

Tablo 4’te görüldüğü gibi birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmanın öğretmen adayları üzerindeki etkisinin farkındalık olduğu ortaya çıkmıştır. Bu tema altındaki değerlendirmelerin dört alt temada toplandığı belirlenmiştir. Alt temalar bilişsel farkındalık, duyuşsal farkındalık, öz farkındalık ve davranış farkındalığı olarak kavramsallaştırılmıştır. Bilişsel farkındalık temasında öğretmen adayları, birleştirilmiş sınıflarla ilgili bilgilerinin arttığını vurgulamışlardır. Uygulama ile beraber öğretmenliğe daha hazır hale geldiklerini de dile getirmişlerdir. Bununla beraber bazı öğretmen adayları yetersizlik hissettiklerini ifade ederek kendilerini geliştirmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Konu ile ilgili örnek öğretmen adayları değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur:

“Bu atölyelerle birlikte öğretmenlik mesleği ile ilgili bu zamana kadar öğrenmediğim birçok şeyi öğrendim. Somut olarak köy okulunda bulunmak, birçok şeyi yerinde gözleme şansı elde etmek inanılmaz gelişmemi sağladı. Okuduğumuz bölüme, ileride yapacağım mesleğe daha ciddiyetle baktığımı fark ettim. Bu durum beni mutlu etmekle beraber kendimi her konuda daha fazla geliştirme bilincini kazandırdı.” (K3), “Başta birleştirilmiş sınıflar hakkında pek bilgi sahibi değildim. Ama program sayesinde birleştirilmiş sınıflarla ilgili eğitim aldım, köye gittim. Çocukların nasıl eğitim aldıklarını yerinde gördüm. Bizzat kendim etkinlik yaptım. Öğretmen bize çok şey kattı. Mesleki olarak kendimi öğretmenliğe daha hazır hissetmeye başladım” (K7), “Bu atölyede her gün bilgi ve becerimin daha çok arttığını ve bu mesleğe daha çok uyumlu olduğumu keşfettim. Ama kendimi daha çok da geliştirmem gerekiyor.” (K12)

Duyuşsal farkındalık alt temasında öğretmen adayları, birleştirilmiş sınıflarda öğretmen olmak ile ilgili korkuları olduğunu ancak uygulamayla beraber bu korkuları yendiklerini, öğretmenliğe ısınmaya başladıklarını ve öğretmenliği seçmelerinden dolayı mutlu olduklarını dile getirmişlerdir. Adayların bir kısmı da öğrencilerle ders işledikçe çocukları ve köyü sevmeye başladığını vurgulamıştır. Ancak sinirlendiğinin farkına vardığını belirten öğretmen adayları da belirlenmiştir. Bir öğretmen adayı da birleştirilmiş sınıflarda öğretimi deneyimledikçe öğretmenliği sevmediğinin farkına vardığını ifade etmiştir. Konu ile ilgili örnek öğretmen adayları değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur:

“İlk başta korku ve şaşkınlık hissettiğimi fark ettim. Şaşkınlık hissetmemin sebebi sanırım okulun çok az ve benim bildiğim okul yapısından çok farklı olmasıydı. Korku hissetmemin nedeni ise böyle bir okula gelirim yaşayacağım türlü zorluklar. Örneğin dil sorunu. Fakat her şeye rağmen içimde öğretmenlik mesleğini seçtiğim için bir mutluluk oluştu.” (K3), “Çok çabuk sinirlenebileceğimi ama aynı zamanda her öğrenciye merhametle yaklaşabildiğimi fark ettim.” (K9), “Öğrencilere karşı daha sevgi dolu bir yapım olduğunu fark ettim.” (K14).

Öz farkındalık alt temasında, öğretmen adaylarının önemli bir kısmı sabırlı olduklarını ve kendilerine güvenmeye başladıklarını fark ettiklerini vurgulamışlardır. Buna karşın uygulamayla beraber kendilerinde bazı eksiklikler fark ettiğini belirten öğretmen adayları da tespit edilmiştir. Bunun yanında köyde öğretmenlik yapmada zorlanacağını ve köyde çalışacak kadar dayanıklı olmadığını vurgulayan öğretmen adayları da olmuştur. Konu ile ilgili örnek öğretmen adayı değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur:

“İçinde bulunduğum durum zor olsa da bir şekilde altından kalkmayı başarıyorum. Sandığımdan daha sabırlı biri olduğumu gördüm.” (K1), “Çok heyecanlandım ama öğrencilerle ilgilenince heyecanım azaldı. Heyecanım artık sadece gelecekle ilgili. Kendime güvenimin arttığını hissediyorum.” (K6), “Eğitim-öğretimde biraz yetersiz olduğumu, etkinliklerde kendimi daha fazla geliştirmem gerektiğini fark ettim.” (K16)

Davranış farkındalığı alt temasında ise öğretmen adayları uygulamada öğrencilerin düzeyine uygun ders işleyebildiklerinin, onlarla iyi iletişim kurduklarının ve sınıfa hâkim olduklarının farkına vardıklarını vurgulamışlardır. Bu süreçle beraber farklı ortamlara uyum sağlayabildiklerini ve zorluklarla baş edebildiklerini de anladıklarını belirtmişlerdir. Adaylar ayrıca derslerde etkili etkinlik hazırlayabildiklerinin ve uygulamanın kendilerine çok iyi deneyim kazandırdığını farkına vardıklarını dile getirmişlerdir. Konu ile ilgili örnek öğretmen adayı değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur:

“Derse hâkimiyet sağlayabiliyorum. Öğrencilerle uzlaşabiliyorum ve onları yönlendirebiliyorum.” (K2), “Bu mesleğin bu kadar mutluluk verici olduğunu düşünmemiştim. Benden sevgi ve takdir bekleyen küçük çocuklar beni mutlu hissettirdi. Bu meslek gerçekten benlikmiş. Küçük çocuklarla iletişim kurmak vs. zorlayıcı değildi.” (K8), “Yaptığımız etkinliklerle sınıfı kontrol edebileceğimi daha iyi kavradım.” (K17)

Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar

Öğretmen adaylarının görüşlerine göre, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 5’te sunulmuştur:

Tablo 5

Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar

Tema	Alt Tema	Kod (Görüşler)
Sorunlar	Genel sorunlar	Fiziki koşullar (K8,9,12), İnternetin olmaması (K2,10,12,16), Okul bütçesinin olmaması (K2,15,17), Okulun sosyal yardım kurumu görülmesi (K5), Öğretmenin çok sayıda görevinin olması (K1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18), Sosyal yaşamın olmaması (K4), Ulaşım (K2), Veli ile iletişim (K1,3,5,6,7,9,10,11,12,13,15)
	Öğretimi sınırlandıran sorunlar	Bazı görevlerin daha fazla önemsemesi (K16), Beklentinin düşük olması (K4), Birleştirilmiş sınıfın kendisi (K1,2,7,16,17), Devamsızlık (K6,11,13,15), Konuşulan dil (K3,4,15), Materyal eksikliği (K7,9,10,15),

Ödevli öğrencilerin dersi bölmesi (K1,9,16), Öğretime ayrılan zaman (K3),
Öğretmenin bütün görevleri yürütmesi (K1,2,3,7,10,11,12,13,16,17),
Öğretmenin köylüye benzemesi (K2,4), Pandemi dönemi (K2,5,6,11,16),
Veli ilgisizliği (K1,2,3,5,6,7,8,9,10,11,12,13,15,17)

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmen adayları, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları genel sorunlar ve öğretimi sınırlandıran sorunlar olarak iki tema altında değerlendirdiği belirlenmiştir. Genel sorunlar temasında en çok üzerinde durdukları sorunlar birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin çok sayıda görevlerinin olması, veli ile iletişim kurmada ve iş birliği yapmada zorlanmaları olarak tespit edilmiştir. İnternetin olmaması, köy okulunun fiziki koşullarının yetersiz olması ve okul bütçesinin olmaması da öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar olarak belirtilmiştir. Bunun yanında, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin köye ulaşımında sorun yaşadıkları ve sosyal yaşamlarının kısıtlı olduğunu da vurgulamışlardır. Bir öğretmen adayı tarafından vurgulanmakla beraber velinin, okulu eğitim kurumundan ziyade sosyal yardım kurumu olarak görmesinin de sorun teşkil ettiği belirtilmiştir. Görüşülen öğretmen adaylarından konu ile ilgili değerlendirmelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

“Okulun bütün işleri öğretilmekte. Öğretmenin okul temizliği, okul bahçesini düzenleme, düzeni sağlama, yazışmalar veli iletişim gibi sorumlulukları var. İnternetin olmamasından çok sıkıntı yaşıyor. Veliler okulla pek ilgili değillermiş ve veli olarak daha çok babalarla iletişime geçiliyormuş. Annelerin eğitim ile hiç ilgileri yoktu. Okulun eksikliklerini de kendisi karşılıyor.” (K2), *“Temizlik, donatım, onarım, idari olarak her türlü görev ve sorumluluklar öğretmenlerce yapılmaktadır. Veliler maddi olarak destek sağlamakta yeterli olmasalar da manevi olarak ihtiyaç olduğunda işlere yardımcı oluyorlarmış.”* (K4), *“Öğretmen aynı zamanda müdür yetkili. İdari işleri de öğretmen yapıyor. Gelen yazıları cevaplamak ve toplantılara katılmak da öğretmene düşüyor.”* (K6), *“Öğretmenimiz aynı zamanda müdür yetkili öğretmendi. Temizliği de onarım ve idari işleri de o yapıyordu. Pencereilerin kırılması, boruların zarar görmesi ya da okulla ilgili herhangi bir sıkıntıyı öğretmenin kendisinin halletmesi gerekiyordu.”* (K8).

Öğretmen adaylarına göre birleştirilmiş sınıf öğretmenlerin karşılaştığı bir diğer sorun, öğretimi sınırlandıran sorunlar olarak belirlenmiştir. Bu alt temada öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu, öğretmenin eğitim-öğretim, yönetim, temizlik, bakım ve onarım gibi işleri bir arada yürütmesinin öğretimi sınırlandırdığını vurgulamışlardır. Velilerin öğrencilerle yeterince ilgilenmemesinin ve bazen öğrencileri, evde veya tarımda çalıştırmak amacıyla okuldan almasının da öğretimi sınırlandıran sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanında, birden fazla sınıfın aynı anda ders görmesinin öğretime ayrılan zamanı azaltarak öğretimi sınırlandırdığını belirtmişlerdir. Öğretmenin başarı açısından öğrenciden beklentisinin düşük olması, bazı görevleri eğitim-öğretime oranla daha fazla önemsemesi ve zamanla tutum, dil ve yaklaşım açısından köylüye benzemesinin de öğretimi sınırlandıran sorunlar olduğu vurgulanmıştır. Ek olarak pandemi döneminin ve materyal eksikliklerinin de öğretimi zayıflattığı ifade edilmiştir. Görüşülen öğretmen adaylarından bazıının konu ile ilgili görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Velinin ilgisizliği öğretimi sınırlandırıyor. Personelin olmaması, sınıfın ve okulun temizliğinin öğretmen tarafından yapılması da öğretimi olumsuz etkiliyor. Ayrıca öğretmenin çok sayıda görevinin olması öğretimi sınırlandırabilir.” (K7), *“Dersi ödevli olarak işleyenler sınıfın disiplinini çok bozuyormuş. Uygulama belki de bizim düşündüğümüzden çok zor olabilir. Bunun yanında velilerin tutumu da öğretimi engelliyor.”* (K9), *“Öğretimi en çok sınırlandıran durumların başında velinin ilgisizliği geliyor. Veliler, öğrencilerin gelişimini takip etmek şöyle dursun, tarla*

ya da ev işleri için gerekli gördüklerinde çocukların eğitimini aksatacak şekilde dersten alabiliyorlardı. Bu yüzden her öğrenci her gün düzenli okula gelmiyordu. Hele hayvancılıkla ilgilenen ailelerde yayla mevsimi geldiğinde çocukları okuldan tamamen kopuyorlardı.” (K11), “Öğretmen eğitim-öğretimden çok bahçe işleri gibi okulun fiziki işleriyle daha fazla ilgileniyordu sanki. Yani okulun dışarıdan görünen kısmına daha fazla önem verilmiş gibiydi. Öğretmenin çok sayıda görevinin olması da öğretimi sınırlandırıyor. Eğitim öğretimin yanında temizlik, onarım, bahçe, idari işlerin tümünü o yapıyordu. Bundan dolayı öğrencilere yeterli zaman ayırmayabiliyordu.” (K16)

Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Sorun Çözme Yaklaşımları

Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları nasıl çözdüğüne ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri Tablo 6’da sunulmuştur:

Tablo 6

Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunları Çözme Yaklaşımları

Tema	Alt Tema	Kodlar (Görüşler)
Sorun Çözme Yaklaşımları	Resmi kanalları kullanma	Durumu kabullenme (K1,4,7,10,13), Güvenlik kurumları ile irtibata geçme (K5,6), Milli Eğitim Müdürlüğüne bildirme (K3,11,17),
	İşbirliği yapma	Hayırseverlerden yardım isteme (K7,11), Muhtarla iletişime geçme (K3,6,8), Veliden yardım isteme (K4,12,17)
	Bireysel çaba	Kendi başına çözme (K1,2,3,4,5,7,8,9,10,11,12,14,15,16,17)

Tablo 6’da görüldüğü gibi birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları çözme yaklaşımlarının üç temada toplandığı ortaya çıkmıştır. Bu temalar resmi kanalları kullanma, iş birliği yapma ve bireysel çaba olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarına göre, birleştirilmiş sınıf öğretmenleri genel olarak temizlik, onarım, ısınma ve maddi yardım gibi sorunları kişisel imkânları el verdiği sürece kendileri çözmeye çalışmaktadırlar. Bununla beraber öğretmenlerin sorun yaşadıkları kişilerle iletişime geçtikleri, veli ve muhtardan yardım istedikleri, okulun maddi ihtiyaçlarını gidermek için hayırseverlerden yardım isteyerek iş birliği yaptıkları ifade edilmiştir. Ayrıca veli ve muhtarla iş birliği yaparak sorunları çözmeye çalıştıkları, buna rağmen çözemedikleri sorunları ise milli eğitim müdürlüğüne bildirerek, güvenlikle ilgili sorunları da jandarmaya ileterek kurumsal kanalları kullandıkları belirtilmiştir. Bununla beraber sorunların çözümü için çaba sarf etseler bile sonucun değişmeyeceğini düşünen, çözüm aramayı bırakan veya çözümü zamana bırakan öğretmenlerin de olduğu vurgulanmıştır. Görüşülen öğretmen adaylarının konu ile ilgili görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

“Sorunların çözümü için milli eğitime yazı yazıyorlarmış. Ama genel olarak çok büyük bir sorun olmadığı müddetçe kendileri halletmeye çalışıyorlar. Bir de velilerle aralarını iyi tutarak sorunlarını çözmeye çalışıyorlar.” (K3), “Öğretmenlerde çaresizlik vardı. Mevcut durumu kabullenmişlerdi. Yapabileceğimiz bir şey yok yaklaşımındaydılar. Ama tek başlarına yapabilecekleri görevleri iyi yapıyorlar. Mesela okul çok temizdi, düzenliydi.” (K10), “Okulun fiziki sorunlarını ya kendi başlarına ya hayırseverlerin yardımlarıyla ya da Milli Eğitim Müdürlüğüne yazarak çözmeye çalışıyorlarmış.” (K11) – Resmi Kanalları Kullanma

“Öğretmenler sorunları öncelikle kendileri halletmeye çalışmışlar fakat yetemediklerinde velilerle iletişime geçemeye veya konuyla ilgili yardım alabilecekleri her yolu değerlendirmeye çalışmışlar. Bence sorunları çözmüyorlar üzerlerini kapatıyorlar.” (K4), “Öğretmenler bu sorunları çözümü

için öncelikle konuşma yolunu tercih ediyorlar. İletişim kuramadıklarında muhtara da gidiliyormuş.” (K8), “Sorunları Milli eğitime başvurarak çözmeye çalışmışlar. Öğretmen sorunları çözerken veliden fiziki güç olarak yardım almış. Ama genel olarak karşılaştığı bütün sorunları öncelikle kendisi gidermeye çalışmış.” (K17) – İş birliği yapma

“Öğretmenlerde çaresizlik vardı. Karşılaştıkları sorunları çözmek için pek bir şey yapmıyorlardı. Mevcut durumu kabullenmişlerdi. Yapabileceğimiz bir şey yok yaklaşımındaydılar. Ama tek başlarına yapabilecekleri görevleri iyi yapıyorlar. Mesela okul çok temizdi, düzenliydi. Okul, o iki öğretmenin omzunda ilerliyordu.” (K10), “Öğretmen, velilerden d estek talep etmiş ancak veliler öğretmene destek olmamış. Veliler, öğretmen ile iletişim kurmaya istekli değilmiş. Öğretmen karşılaştığı bu sorunları kendisi çözmeye çalışıyor.” (K12), “Öğretmenler karşılaştıkları sorunları kendi imkânları ölçüsünde gidermeye çalışıyorlar. Kendileri çözüm üretmeye çalışıyorlar.” (K15) – Bireysel Çaba

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, birleştirilmiş sınıflı köy okullarında uygulama yapan öğretmen adaylarının deneyimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında ulaşılan sonuçlar, ilgili literatür çerçevesinde tartışılarak aşağıda sunulmuştur.

Araştırma bulgularına göre öğretmen adayları, birleştirilmiş sınıflarda öğretime üç şekilde yaklaşmışlardır. Değerlendirmelerin birleştirilmiş sınıflı öğretimin avantajları, dezavantajları ile birleştirilmiş sınıflı öğretimin niteliğinin artırılmasına yönelik öneriler şeklinde olduğu belirlenmiştir. Buna göre öğrenci sayısının azlığı, öğrencilerle birebir ilgilenme olanağı, öğrenciler arasındaki yardımlaşma ve doğa ile iç içe olma gibi özellikler birleştirilmiş sınıflı öğretimi avantajlı kılmaktadır. Farklı sınıflardaki öğrencilerin aynı mekânda birbiriyle iletişim ve etkileşim içinde olması seviyeye uygun öğrenme-öğretme süreci yaşamalarına olanak tanımaktadır (Gürel vd., 2014; Yıldırım & Amaç, 2020). Öğrenciler zamanlarının büyük bir bölümünü ödevli olarak geçirdikleri için tek başına çalışma, bireysel ve grupta öğrenme, araştırma yapma, kendini yönetme, becerilerini geliştirmektedirler (Kazu & Aslan, 2016; Yıldız, 2009). Diğer yandan, öğretmenin çok sayıda görevinin olması, birden fazla sınıf seviyesi ile öğretim yapması, zorlu çalışma koşulları, yetersiz imkânlar, sınıf yönetimi ve veli ilgisizliği gibi durumların da birleştirilmiş sınıflarda öğretim için dezavantaj olduğu belirtilmektedir. Araştırmalarda da benzer sonuçların tespit edildiği görülmektedir (Güneş & Şahin, 2021; Sağ vd., 2009; Sağ & Sezer, 2012; Yıldırım & Amaç, 2020; Yıldız & Köksal, 2009). Buna karşın birleştirilmiş sınıflı öğretimin geliştirilmesi için öğretimin çok iyi planlanması, okul-aile iş birliğinin geliştirilmesi ve öğretmenin kendini geliştirmesi gerektiği belirtilmektedir. Benzer sonuçların alanyazın araştırmalarında da tespit edildiği görülmektedir (Döş & Sağır, 2013; Dursun, 2006; Gelebek, 2011; Ocakçı & Samancı, 20019; Özdemir vd., 2020; Sidekli vd., 2015; Topal & Efendioğlu, 2021). Yukarıdaki sonuçlar değerlendirildiğinde birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmanın öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretimi olumlu ve olumsuz özellikleriyle beraber görmelerine katkıda bulunduğu görülmektedir. Adaylar uygulamadan sonra birleştirilmiş sınıflarda öğretime tek yönlü yaklaşımdan ziyade gerçekçi ve çok yönlü yaklaşarak yaklaşımın geliştirilmesi için öneriler geliştirmişlerdir.

Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmayı nasıl değerlendirdiğine ilişkin bulgular incelendiğinde uygulamanın, öğretmen adaylarının daha önce farkına varmadıkları imkânlarını, özelliklerini ve becerilerini fark etmelerini sağlayarak kendilerini, öğrencileri ve birleştirilmiş sınıfları tanımalarına katkıda bulunduğu tespit edilmiştir. Uygulamanın ayrıca

öğretmen adaylarını birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapmaya da hazırladığı ortaya çıkmıştır. Buna göre, uygulamalar öğretmen adaylarına farkındalık kazandırmakta, daha iyi öğretmen olma, yetiştirme ve gelişmelerine hizmet etmekte ve kendilerini geliştirmeleri için onları harekete geçirmektedir. Adayların kazandıkları deneyimler, hem öğretmen olma isteklerine ve özgüvenlerine olumlu etki ederek onları güdülemekte hem de daha donanımlı bir öğretmen olmak için bilgilerini artırma, etkinlik geliştirme ve daha fazla uygulama yapma noktalarında kariyer gelişimine sevk etmektedir. Araştırmalar, birleştirilmiş sınıf uygulaması ile ilgili olarak öğretmen adaylarının bilgi ve becerilerinin yeterli olmadığını ve sınıf öğretmenliği lisans programında görmüş oldukları derslerin onlara, uygulama ile ilgili yeterli bilgi ve beceri kazandırmadığını belirtmektedir (İzci, 2008; Kuzu & Aslan, 2016). Bu anlamda, hizmet öncesi öğretmen eğitiminin standartlarını yükseltmenin sorunların çözümüne yardımcı olacağı düşünülmektedir (İlter, 2015). Verilecek olan hizmet öncesi eğitimde bağımsız sınıflarda öğretim için verilen mesleki bilgi ve becerilerin birleştirilmiş sınıflarda öğretim için de verilmesi gerekmektedir (Mulryan-Kyne, 2007; Rego & Nieto, 2000). Öğretmen adaylarına verilecek birleştirilmiş sınıf öğretimine yönelik eğitimde uygulamaya da yer verilmelidir (İzci vd., 2010). Bu araştırmada, uygulamayı da kapsayan eğitimin öğretmen adaylarını bu sınıflarda çalışmak için hazırladığı, geliştirdiği ve teşvik ettiği görülmektedir. İlâveten, kendilerini hangi konularda geliştirmeleri gerektiğini de tespit etmelerine katkıda bulunmaktadır.

Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmaktan nasıl etkilediğine ilişkin bulgular göre, uygulamanın öğretmen adaylarında farkındalık oluşturduğu tespit edilmiştir. Ortaya çıkan bu farkındalık bilişsel, duyuşsal ve öz farkındalık ile davranış farkındalığı şeklinde olduğu belirlenmiştir. Bilişsel anlamda, öğretmen adayları bilgilerinin arttığını ve kendilerini geliştirmeleri gerektiğini fark ederken duyuşsal anlamda hem korkularını yenerek köyü, çocukları, öğretmenliği sevmeye başladıklarını ve öğretmenliğe hazır olduklarını hem de mesleği sevmediklerini fark etmişlerdir. Aynı şekilde adaylardaki öz farkındalığın da hem olumlu hem de olumsuz olduğu belirlenmiştir. Olumlu farkındalığın kendine güvenmeye başlama ve sabırlı olduğunu anlama; olumsuz farkındalığın da yetersizlik hissetme, dayanıklı olmadığını anlama ve köyde zorlanacağına inanma şeklinde gerçekleşmiştir. Farkına varılan davranışlar ise deneyim kazanma, sınıfa hâkim olma, zorluklarla baş edebilme, köy ortamına uyum sağlayabilme ve öğrencilerle iyi iletişim kurabilme olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarla ilgili bilgilerinin teorik olması ve birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmaması sorunlara neden olmaktadır (Kuzu & Aslan, 2016). Sorunların temel nedeni olarak öğretmen adaylarının lisans programında birleştirilmiş sınıflarla ilgili aldıkları dersin yeterli olmaması ve öğretmenlik uygulaması dersini de şehir merkezindeki okullarda alması olarak belirlenmiştir (Sidekli vd., 2015). Araştırma da birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmanın öğretmen adaylarında çok yönlü bir farkındalık oluşturduğunu ve öğretmenlik becerilerini geliştirdiğini göstermektedir. Bu doğrultuda birleştirilmiş sınıflarda öğretim ile ilgili sınıf öğretmenliği lisans programında verilecek derste uygulama, eğitimin ayrılmaz bir parçası haline getirilmelidir.

Araştırma bulgularına göre, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar genel ve öğretimi sınırlandıran sorunlar olduğu belirlenmiştir. Genel sorunların daha çok okulun bulunduğu çevre, okulun olanakları, öğretim şekli, öğretmenin çok sayıda görevinin olması, öğretmenin okula bakış açısı ve veli ile iletişim kuramama gibi konularla ilgili olduğu görülmüştür. Araştırmalar, velinin olumsuz tutumunun köyde önemli bir sorun olduğunu belirtmektedir (Bölük & Kırıl, 2016; Güler & Aygün, 2019). Öğretimi sınırlandıran sorunlar ise öğretmenin aynı anda çok sayıda görev yapması, materyal eksikliği, konuşulan dil, devamsızlık ve veli ilgisizliği gibi

konular olmuştur. Buna ek olarak birleştirilmiş sınıflı öğretimin kendisi, ödevli öğrencilerin dersi bölmesi ve öğretmenin yetersiz kalması da öğretimi sınırlandırdığı belirlenmiştir. Araştırmalar da birleştirilmiş sınıflı okullarda müdür yetkili öğretmenliğin önemli bir sorun olduğunu göstermektedir (Sağ vd., 2009; Şahin vd., 2022; Yıldırım & Amaç, 2020; Yıldız & Köksal, 2009) Müdür yetkili öğretmenler, yeterli tecrübeye sahip olmadıklarından idari işleri düzenli ve zamanında yapmamaktadırlar. Bu da hem duyarsızlaşmaya hem de eğitim-öğretim ve sınıf yönetimi açısından sorunlara sebep olmaktadır (Döş & Sağır, 2013; Özdemir vd., 2020; Yılmaz & Demir, 2023). Bu anlamda, öğretmenlere, birleştirilmiş sınıflı okullara atandıktan sonra müdür yetkili öğretmenin görevleri ile ilgili hizmet içi eğitim verilebilir. Diğer yandan birleştirilmiş sınıflı okullar, araç-gereç açısından yetersiz olup (Dursun, 2006; Gelebek, 2011; Gürel vd., 2014) üç-dört sınıfın bir derslikte birleştirilerek eğitim alması, eğitimin verimini düşürmektedir (Güneş & Şahin, 2021; Ocağcı & Samancı, 2019). Öğretmenler özellikle ödevli dersler için öğretim materyali geliştirme ve bu derslerde öğrencileri güdülemede zorlanmaktadırlar (Sağ & Sezer, 2012). Ortaya çıkan sorunlar incelendiğinde müdür yetkililiğin doğrudan ve dolaylı olarak birçok soruna sebep olduğu görülmektedir. Sorunlar ayrıca, öğretimin etkili bir şekilde planlanmadığını da ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, lisans eğitiminde öğretmen adaylarına yönelik düzenlenecek eğitimde müdür yetkililik ve birleştirilmiş sınıflarda planlama konuları programa dâhil edilmelidir. Bunun yanında il veya ilçedeki birleştirilmiş sınıf öğretmenleri arasında iletişim grupları oluşturularak birbirlerinden öğrenmeleri ve deneyimli olanların göreve yeni başlayanlara yardımcı olması sağlanabilir.

Öğretmenlerin birleştirilmiş sınıflarda karşılaştıkları sorunları nasıl çözdüklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları üç şekilde çözdükleri belirlenmiştir. Öğretmenler, karşılaştıkları sorunları öncelikle ve genel olarak bireysel çabaları ile çözmeye çalışmaktadırlar. İmkânlarını aşan durumlarda muhtar, veli ve hayırseverlerle iş birliği yoluna gitmektedirler. Bireysel olanakları ve iş birliği ile çözüm bulamadıkları sorunları ise resmî kurumlara bildirmektedirler. Okulun bütün işlerinin organizasyon, takip ve kontrolünden birinci derece sorumlu olan kişi öğretmendir. Öğretmen, okulda ortaya çıkan sorunlardan en çok etkilenen kişi olmakla beraber en büyük sorun çözücü de kendisidir (Albayrak vd., 2018; Sidekli vd., 2015). Diğer yandan öğrencilerin eğitsel amaçlara ulaşması için ve okulun köydeki işlevini yerine getirmesinde aile desteği oldukça önemlidir (Güneş ve Şahin, 2021). Çevrenin okula katkısını artırmak için öğretmenin toplantı ve etkinliklerle veli katılımını artırması ve velilerle iyi iletişim kurması gerekmektedir (Genç, 2015; Palavan & Göçer, 2017). Bu anlamda, öğretmenler, birleştirilmiş sınıflı okullarda karşılaştıkları sınırlamalara ve zorluklara rağmen çabalamakta ve ellerinden gelenin en iyisini yapmaktadırlar (Naparın & Alinsug, 2021). Bu sonuçlar, öğretmen adaylarının, birleştirilmiş sınıflı köylerde karşılaşılan sorunlara nasıl çözüm bulunduğunu kavradıklarını göstermektedir. Dolayısıyla birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapma, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarla ilgili sorunlara farklı çözümler bulmalarına ve sorun çözme becerilerinin gelimine katkıda bulunabilir. Adayların öğrendikleri çözümler onların mesleğe daha hazır olmalarını ve mesleklerinin ilk yıllarında daha az bocalamalarını da sağlayabilir.

Araştırma sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, birleştirilmiş sınıflarda yapılan uygulamanın öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişimine olumlu yansıdığı görülmektedir. Uygulama, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretimin avantaj ve dezavantajlarını görmelerine hizmet ettiği gibi bu öğretimin geliştirilmesine yönelik fikirler geliştirmelerine de hizmet etmiştir. Bu süreçte hem daha önce fark etmedikleri kişisel özelliklerini fark etmiş hem de

çocukları ve birleştirilmiş sınıfları tanımaya başlamışlardır. Birleştirilmiş sınıflarda yaşadıkları deneyimler, onları birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapmaya hazırlamakta, geliştirmekte ve bu sınıflarda çalışmak için motive etmektedir. Bu sınıflarla ilgili kendilerinde tespit ettikleri eksiklikleri gidermeye de sevk etmektedir. Uygulama ayrıca, öğretmen adaylarında bilişsel, duyuşsal ve öz farkındalık ile davranış farkındalığı geliştirmiştir. Öğretmen adayları, uygulama yaptıkları birleştirilmiş sınıf öğretmenleriyle etkileşimleri sayesinde birleştirilmiş sınıflarda yaşanan muhtemel sorunları ve bu sorunların çözüm yollarını da öğrenmişlerdir. Bu açıdan sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretim ile ilgili bilgilerini artırma, deneyim kazanmaları ve bu sınıflarda çalışmaya yönelik olumlu tutum geliştirmeleri için birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapmaları sağlanmalıdır. Kısa vadede birleştirilmiş sınıflarda öğretim ile ilgili yürütülen eğitim hizmetleri desteklenebilir. Ancak orta ve uzun vadede bu eğitimin sınıf öğretmenliği lisans programına eklenerek Yükseköğretim ve Milli Eğitim Bakanlığının işbirliği ile yürütülmesinin daha faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Öneriler

Hizmet öncesi eğitimde öğretmen adaylarına birleştirilmiş sınıflarda öğretim ile ilgili kuramsal bilgi ve uygulamayı kapsayacak şekilde eğitim verilebilir. Bu doğrultuda sınıf öğretmenliği lisans programına birleştirilmiş sınıflarda öğretim dersi eklenebileceği gibi, bu amaçla verilen seçmeli dersin kapsamına köy ziyareti ve birleştirilmiş sınıflarda uygulama eklenebilir.

Hizmet öncesi eğitimde bütün sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıflarda da öğretmenlik uygulaması yapmaları sağlanabilir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu çalışma, Siirt üniversitesi etik kurulundan 02.06.2022 tarih ve 402 sayı numarası ile alınan etik kurulu izni ile yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Makale tek yazarlı olduğundan çalışma tamamı yazar tarafından yürütülmüştür.

Kaynakça

- Albayrak, O., Duysak, A., & Türkmen, A. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıflı okul ziyareti yapmalarının onların bu okullara yönelik algıları üzerindeki etkileri. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 187-205. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/rteusbe/issue/34053/313283>
- Aslan, C. (2021). *Türkiye’de birleştirilmiş sınıflı okullar*. M. Uysal., A. Yıldız., Ş. E. Bağcı & N. Korkmaz (Eds.). Mehmet Bilir’e armağan içinde (ss. 173-206). Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Atalay, F., & Yener, Y. (2019). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretimi uygulamalarına ilişkin kaygılarının belirlenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 7(1) , 15-31. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/748178>
- Binbaşıoğlu, C. (1999). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Anı Yayıncılık.

- Bölük, D., & Kıral, E. (2016). *Birleştirilmiş sınıflı köy okulları*. EYUDER Yayınları
- Cornish, L. (2006). *Reaching EFA through multi-grade teaching*. Kardoorair Press.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry research design choosing among five approaches*. Sage Publications
- Demir, F. (2022). Birleştirilmiş sınıflarda öğretim açısından lisans eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1698-1716. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1202953>
- Döş, İ., & Sağır, M. (2013). Birleştirilmiş sınıflı ilkokulların yönetim sorunları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 237-250. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/32401>
- Dursun, F. (2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 33-57. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/801739>
- Engin, G. (2018). The opinions of the multigrade classroom teachers on multigrade class teaching practices (Multiple case analysis: Netherlands-Turkey example). *International Journal of Progressive Education*, 14(1), 177-200. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2018.129.13>
- Erbaş, Y. H., & Karakaş, H. (2021). Birleştirilmiş sınıflarda öğretmen olmak: Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşme etkinliklerinin sınıf öğretmeni adaylarının öz-yeterlik algılarına etkisi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 481-496. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021.21.62826-913625>
- Gelebek, M. S. (2011). *Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacılık temelli yeni ilköğretim programının birleştirilmiş sınıflarda uygulanmasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi (Kilis ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Gaziantep Üniversitesi.
- Gelebek, M. S., Summak, M. S., & Summak, A. E. G. (2011). Birleştirilmiş sınıflarda karşılaşılan sorunlar ve öğretmenlerin bakış açısından olası çözüm önerileri (Kilis İli Örneği). *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 1221 -1238. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/223396>
- Genç, S. Z. (2015). Birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan öğretmenin yeterlikleri. Şahin, Ç. (Ed.), *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim içinde* (ss. 31-53). PegemA Yayıncılık.
- Güler, T., & Aygün, M. (2019). Türkiye’de birleştirilmiş sınıflarla ilgili yapılan lisansüstü tezler. *Milli Eğitim*, 48(222), 5-32. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/725525>
- Güneş, A. M., & Şahin, G. (2021). Öğretmen adaylarının gözüyle birleştirilmiş sınıflara ilişkin bir değerlendirme: Sorun mu, çözüm mü? *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3), 1539-1551. <https://doi.org/10.33206/mjss.886302>
- Gürel, N., Çapar, D., & Kartal, S. (2014). Birleştirilmiş sınıf uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri: Nitel bir araştırma. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 1056-1076. <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/2755>
- Hyry-Beihammer, E. K., & Hascher, T. (2015). Multigrade teaching in primary education as a promising pedagogy for teacher education in Austria and Finland. *International Teacher Education: Promising Pedagogies (Part C)*, 22C, 89-113. <https://doi.org/10.1108/S1479-368720150000022005>

- İlter, İ. (2015). Sınıf öğretmenleri adaylarının birleştirilmiş sınıf kavramına ilişkin metaforik algıları. *İlköğretim Online*, 14(4): 1450-1468. <http://dx.doi.org/10.17051/io.2015.53507>
- İspir, B., & Akan, E. (2023). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin okula uyum süreci ve bu süreçte karşılaştıkları sorunlarla ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Educational Academic Research*, 50, 14-27. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3408743>
- İzci, E. (2008). İlköğretim bölümü sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 7(25), 111-122. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6139/82368>
- İzci E., Duran H., & Taşar, H. (2010). Birleştirilmiş sınıflarda öğretimin sınıf öğretmeni adaylarına algılarına göre ve birleştirilmiş sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 19-35. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59507/855651>
- Karakuş, F. (2016). Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmeni olmaya yönelik yeterlik algıları. *Turkish Studies*, 11(19), 491-510. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.10056>
- Karip, E. (2018). *2017 eğitim değerlendirme raporu*. Ankara: TED Yayınları. http://www.ceidizleme.org/ekutuphaneresim/dosya/762_1.pdf
- Kazu, H., & Aslan, S. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi (Fırat ve Dicle üniversiteleri örnekleri). *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi (TURKSOSBİLDER)*, 1(02), 22-32. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/264794>
- Keser Özmantar, Z., & Civelek, Ş. (2017). Sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarının bakış açısıyla müdür yetkili öğretmenlik uygulaması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 323-347. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.306016>
- Kılıç, D., & Abay, S. (2009). Birleştirilmiş sınıf uygulamasında öğretmenlerin öğrenme- öğretim sürecinde karşılaştığı problemlere ilişkin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 623-654. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256285>
- Köksal, K. (2005). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Pegem A Yayıncılık.
- Köy Okulları Değişim Ağı (2021). *2020-2021 faaliyet raporu*. <https://kodegisim.org/wp-content/uploads/2022/05/KODA-2020-2021-Faaliyet-Raporu.pdf>
- Külekcı, E. (2013). 4+4+4 eğitim sistemi kapsamında birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 2(2), 369-377. http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/40_ebru_kulekci.pdf
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*, Sage.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2022a). *Millî eğitim istatistikleri örgün eğitim 2021/2022*. Millî Eğitim Bakanlığı
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2022b). *Millî Eğitim Bakanlığı kurum açma, kapatma ve ad verme yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik*. Resmi Gazete, Sayı: 31835 Tarih: 14 Mayıs 2022

- Mulryan-Kyne, C. (2007). The preparation of teachers for multigrade teaching. *Teaching and teacher education*, 23(4), 501-514. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2006.12.003>
- Mulryan-Kyne, C. (2004). Teaching and learning in multigrade classrooms: What teachers say. *The Irish Journal of Education*, 35, 5-19. <https://www.jstor.org/stable/30077492>
- Naparan, G. B., & Alinsug, V. G. (2021). Classroom strategies of multigrade teachers. *Social Sciences & Humanities Open*, 3(1), 100109. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2021.100109>
- Ocakcı, E., & Samancı, O. (2019). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilikleri ve sınıf yönetimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 604-620. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.46660-473991>
- Özdemir, C. & Aydoğdu, E. (2023). Birleştirilmiş sınıflarda öğretmen olmanın zorlukları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 310-343. <https://doi.org/10.19171/uefad.1197158>
- Özdemir, M., Özdemir, O., & Gül, M. (2020). Birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin birleştirilmiş sınıf uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(6), 87-101. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1168027>
- Palavan, Ö., & Göçer, V. (2017). Sınıf öğretmenlerinin birleştirilmiş sınıflarda karşılaştıkları problemler (Malatya il örneği). *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 69-96. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/335527>
- Rego, M. A., & Nieto, S. (2000). Multicultural/intercultural teacher education in two contexts: Lessons from the United States and Spain. *Teaching and Teacher Education*, 16, 413-427. [https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(00\)00003-2](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(00)00003-2)
- Sağ, R., & Sezer, R. (2012). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin mesleki eğitim ihtiyaçları. *İlköğretim Online Dergisi*, 11(2), 491-503. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/90589>
- Sağ, R., Savaş, B., & Sezer, R. (2009). Burdur'daki birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin özellikleri, sorunları ve ihtiyaçları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 37-56. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/92308>
- Sidekli, S., Coşkun, İ., & Aydın, Y. (2015). Köyde öğretmen olmak: Birleştirilmiş sınıf. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 311-331. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/321350>
- Şahin, A., Asal Özkan, R. & Turan, B. N. (2022). Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin yapılmış bilimsel çalışmaların incelenmesi. *Educational Academic Research*, 45, 83-91. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2531361>
- Şahin, A. E. (2003). Birleştirilmiş sınıflar uygulamasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 166-175. <https://tls.tc/b2KNI>
- Taşdemir, M. (2014). Birleştirilmiş sınıflar hakkında sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri: Beklenti ve metaforlar. *Turkish Studies*, 9(2), 1459-1475. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6269>

- Topal, Ö., & Efendioğlu, A. (2021). Türkiye’de birleştirilmiş sınıf konusunda yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(4), 1732-1753. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.929832>
- Yener, Y., & Atalay, F. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf ve birleştirilmiş sınıf öğretmeni kavramlarına yönelik metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1822-1840. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.39790-420762>
- Yeşiltepe, S., & Korucuk, B. (2020). Birleştirilmiş sınıf sorunlarının tespit edilmesine yönelik bir çalışma: Giresun ili örneği. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 87-100. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1299539>
- Yıldırım, F., & Amaç, Z. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf uygulamaları: Görüş ve öneriler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 203-220. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.752224>
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin yayınları
- Yıldız, S. Ş. (2009). *2005 Hayat bilgisi dersi öğretim programının birleştirilmiş sınıflarda uygulanabilirliğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Nitel bir araştırma)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Yıldız, M., & Köksal, K. (2009). Birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 1-14. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/817986>
- Yılmaz, S. B. (2019). *Eğitim bilimleri anabilim dalı eğitim programları ve öğretim bilim dalı öğretmen yeterlilik ve tükenmişlik algıları: birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenleri üzerinde bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kafkas Üniversitesi.
- Yılmaz, S. B., & Demir, Ö. (2023). Öğretmen yeterlilik ve tükenmişlik algıları: Birleştirilmiş sınıf öğretmenleri üzerinde bir inceleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 262-296. 1087360 <https://doi.org/10.9779/pauefd.1087360>
- Yılmaz Öztürk, Z. (2023). Sınıf öğretmeni adaylarının Covid 19 pandemi sürecinde birleştirilmiş sınıfta öğretmenlik ile ilgili görüşleri. *Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 234-247. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3159834>
- Yükseköğretim Kurumu (2018). *Sınıf öğretmenliği lisans programı*. <https://tls.tc/dbjYd>

Extended Summary

Introduction

One of the teaching practices for the villages is the multigrade classroom teaching method. The majority of teachers working in villages teach in multigrade classes. In addition, in parallel with the decision taken by the Ministry of Education, it was decided to keep or open primary schools in villages and similar settlements with a low and scattered population, regardless of the number of students. Therefore, multigrade teaching, which is common in Turkey, will become more widespread and there will be a greater need for teachers to work in multigrade schools.

However, multigrade teaching, in which two or more classes learn together, is a complex and challenging practice, unlike independent classes. Studies indicate that teachers teaching in these classrooms face many problems. The problems experienced originate from the lack of sufficient practical experience in the combined classes in pre-service education. Therefore, the Program of First Step to the Village was implemented in cooperation with the Village Schools Exchange Network Association. Within the scope of the program, pre-service teachers practiced in multigrade classes. After the implementation, it was wondered how the pre-service teachers' views about multigrade classes were shaped. In this study, it was aimed to examine the experiences of pre-service teachers who practice in multigrade classes.

Method

This research was carried out with a phenomenological design. The study group consists of 17 pre-service teachers who study in the classroom teaching department of a university in the Southeastern Anatolia Region of Turkey and take the alternative education practices course in primary schools. Research data were obtained through interviews and documents. The document used is the self-evaluation form. Self-evaluation forms were filled out by the pre-service teachers every week after the application was over. The interviews were conducted after the implementation. Data obtained from pre-service teachers through interviews and self-evaluation forms were analyzed by using the content analysis method. Some precautions were taken to ensure the validity and reliability of the research. For example, different data collection tools were used to ensure internal validity. For external validity, the study group was defined in detail and the conceptual framework followed in the data analysis was explained in detail.

Results

It was determined that the evaluations of the pre-service teachers, who practice in multigrade classrooms, about teaching in multigrade classrooms are gathered under three themes. These themes are the advantages and disadvantages of teaching in multigrade classes and suggestions for teaching in multigrade classes. The evaluations of the pre-service teachers about practicing in multigrade classes were gathered under three themes as recognition, preparation for teaching, and mobilization. In the theme of recognition, the sub-themes of getting to know oneself, the multigrade classroom, and students were emphasized. In the theme of preparing for teaching, the sub-themes of raising awareness, raising, and development were stated. In the theme of taking action, they focused on the sub-themes of motivation and career development. It was found that practicing in multigrade classes raised awareness among pre-service teachers. The evaluations under this theme are cognitive awareness, affective awareness, self-awareness, and behavioral awareness. It was determined that pre-service teachers evaluated the problems faced by multigrade classroom teachers in two themes: general problems and problems limiting teaching. Finally, pre-service teachers, stated that the approaches to solving the problems faced by the multigrade classroom teachers are using official sources, cooperation, and individual effort.

Conclusion

Given the results of the present study, practicing with multigrade classes has a positive effect on the personal and professional development of pre-service teachers. The implementation not only served the pre-service teachers to see the advantages and disadvantages of teaching in multigrade classes but also helped them develop ideas for improving the teaching. In this process, the candidates both noticed their characteristics that they had not noticed before and started to recognize the children and the multigrade classes. Their experiences in multigrade classrooms

prepare them to teach in multigrade classrooms, improve them, and motivate them to work in these classrooms. The application also prompted them to eliminate the deficiencies they identified in these classes. This training also developed cognitive, affective, self-awareness, and behavioral awareness among teacher candidates. Pre-service teachers also learned about possible problems experienced in multigrade classrooms and the solutions to these problems, thanks to their interaction with the multigrade classroom teachers they practiced. In this respect, primary school teacher candidates should be provided with practice in multigrade classes in order to increase their knowledge about teaching in multigrade classes, gain experience, and develop positive attitudes toward teaching in these classes. In the short term, educational services related to teaching in multigrade classes can be supported. However, in the medium and long term, it would be more beneficial to add this education to the classroom teaching undergraduate program and to conduct it in cooperation with the Ministry of National Education and The Council of Higher Education.